

Werkkaart 'Observeren'

Waarom de observeren onderzoeksmatig werken ondersteunt?

In de klas gebeurt er van alles. Door te observeren neem je deze gebeurtenissen doelgerichter waar. Hierdoor neem je als leerkracht een onderzoekende houding aan en probeer je antwoord te geven op een vraag die er vanuit jou als leerkracht wordt gesteld. Door een observatie is het gemakkelijker om een goede analyse te maken van de huidige situatie.

Doelstelling van deze werkkaart

Het doel is om jou als leerkracht handvatten te geven om een goede observatie uit te voeren waarmee leerlinggedrag en/of kennis van de leerling in kaart gebracht kan worden.

Wat is de observeren?

Het doelgericht en systematische waarnemen van gedragingen, gebeurtenissen en interacties in de onderwijsleeromgeving, wordt observeren genoemd. Observeren gebeurt in verschillende aspecten van het lesgeven. De indicatoren binnen de observatie geven aan wat de kwaliteit van de les is, welke gedragingen er veelvuldig worden waargenomen of welke interacties er voorkomen in de les. Dit kan op allemaal verschillende gebieden zijn, denk aan klassenmanagement of hoe wordt de leerling aangezet om dieper na te denken over een kwestie. Afhankelijk van de vragen die er vooraf aan de observatie worden gesteld kan er iets gezegd worden over de kwaliteit van dat aspect van de les en/of gedrag van het kind.

Voorbeeld van een observatie lijst voor de leerkracht

Observeren eigen gedrag	Bij het onderdeel: <u>Onderzoeksvraag opstellen:</u>	Bij het onderdeel: <u>Opstellen van een hypothese</u>	Bij het onderdeel: <u>Onderzoek bedenken</u>	Bij het onderdeel: <u>Uitvoeren en Observeren</u>	Bij het onderdeel: <u>Conclusies trekken</u>
Ik stel aan elk kind open vragen					
Ik bied ondersteuning daar waar nodig					
Ik heb een enthousiaste houding					
Ik werk met materialen die de interesse prikkelen					
etc					

Referenties

[Observeren leerkracht](#)

[Observeren](#)

[Observing Primary Literacy Margaret Perkins](#)

Werkkaart 'Observeren'

Aan de slag met de observeren in je les in je les

Vanuit het Primoraat hebben we al een vaste observatie schema gemaakt. Hieronder is er ook een uitleg hoe je deze schema's kan toepassen. Zelf een schema ontwerpen? Belangrijk is dat de observatie aan de volgende eisen voldoet:

STAP 1: Analyseren (Check)

- Analyseer waar je al observeert en waar je ontwikkelpunten zitten. Gebruik hierbij de structuur van de onderzoeksmatig werkencyclus.
Voorbeeld: Je loopt tegen een probleem aan, dit heb je geobserveerd met bv. de werkkaart leerling observatie.

STAP 2: Ontwerpen (Plan)

Gebruik bij het voorbereiden van je les de stappen van de onderzoeksmatig werkencyclus. Gebruik een gestandaardiseerde methode als houvast. Vraag jezelf af:

- Welke wil je observeren?
- Duidelijke focus op één doel en passend bij de vraag.
 - Wat wil je zien leerling gedrag of leerkracht gedrag? Wat moet er geleerd zijn en hoe zie je dat?
- Bepaal de scoringsprocedure:
 - Gedurende welke tijd en hoe ga je observeren?
- Welke middelen heb je hiervoor nodig?
Tip: Een observatie instrument (een turflijst, een likert-schaal, in steekwoorden bij een kolom.) maken, vraagt soms veel werk. Probeer daarom bestaande instrumenten aan te passen, zodat ze voor jou werkzaam zijn.

Voordat je aan de observatie begint is het belangrijk om voor jezelf op te schrijven waar je tegen aan zou kunnen lopen, wat het probleem is waar je nu tegen aanloopt en waar je op zou willen in zetten. Hierdoor blijf je in je les scherp.

STAP 3: Uitvoeren (Do)

- Geef jezelf een aantal lessen de tijd om te werken aan je doelen. Wees niet direct te kritisch op jezelf. Jouw eigen vaardigheden hebben ook tijd nodig om te ontwikkelen. Vraag jezelf steeds af of je met je doelen op de juiste weg bent. Stel je plan bij waar nodig.
- Bepaal hoe je de observatie gaat evalueren
Tip: Hoe reflecteer je op de gedane observatie? Wat ging goed, wat kan er verbeterd worden? Hoe past de observatie in de analyse van je probleem?

Wanneer is het doel behaald en welke zichtbare resultaten zijn er dan?

Bij het analyseren heb je voor jezelf een bepaald doel gesteld. Evalueer het proces door de observatielijst opnieuw in te vullen en te kijken of je vooruitgang ziet. Je kan nu in één oogopslag zien welke vooruitgang je al hebt geboekt. Door deze aanpak spot je niet alleen de talentmomenten van de leerlingen, maar ook die van jou als leerkracht en wordt kansengelijkheid in je lessen gestimuleerd. Doel gehaald? Loop de stappen op de werkkaart opnieuw door, waarbij je werkt aan een nieuw doel of gebruik de werkkaart in een ander soort les. Hierdoor wordt het steeds makkelijker om observaties in je lessen te gaan gebruiken.

Verwijzingen

[Link visiestuk primoraat](#)
[Link Observatieschema 'Gedrag van de Leerling'](#)

Eventuele bronnen die je kunt raadplegen

[Lesobservatieinstrument ontwikkelen](#)
[Observatieinstrument](#)